

ปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

พระราชินีผู้ทรงงาน

เคียงคู่พระราชา
เพื่อประโยชน์สุขแห่งแผ่นดิน

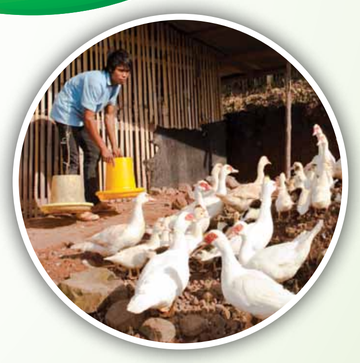
“...พระเจ้าอยู่หัวและข้าพเจ้าไม่พึงพอใจกับการที่เพียงแต่เยี่ยมเยียนราษฎร หรือเพียงแต่ทำสิ่งที่เคยทำกันเป็นประเพณี เราต้องพยายามทำดีกว่านั้น เราต้องพยายามช่วยรัฐบาล ส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ...”

พระราชดำรัสในสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ

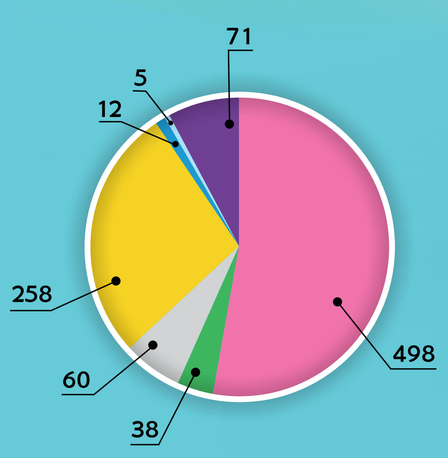
สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเคียงคู่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนทุกข์สุขของพสกนิกรอย่างต่อเนื่องทุกภูมิภาคของประเทศ โดยเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2498 เสด็จฯ เป็นครั้งแรกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จวบจนปัจจุบันมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า 900 โครงการ ทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิต วัฒนธรรม สังคม สิ่งแวดล้อม และพัฒนาอาชีพ เพื่อให้ราษฎรมีความมั่นคงในชีวิต มีภูมิคุ้มกันที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อย่างมีเหตุผล มีความพอประมาณอย่างสมดุล พร้อมทั้งมีความรู้และคุณธรรมเป็นเครื่องนำทางการพัฒนาตามพระราชดำริสู่ประชาชนโดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา แม้จะห่างไกลกันดารสักเพียงใด มิได้เคยห่างจากสายพระเนตร และพระเมตตาที่จะพระราชทานความช่วยเหลือแก่พสกนิกรมิขาดความเป็นอยู่ที่ดี และมีความมั่นคงในทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ โครงการฯ ที่พระราชทานมาล้วนเป็นต้นแบบการพัฒนานับตั้งแต่ยอดเขา พื้นที่ราบและท้องทะเล เพื่อพัฒนา คน สังคม และประเทศชาติให้มีความสงบสุขอย่างยั่งยืน ให้คนรุ่นหลังได้เข้าไปศึกษาดูงาน เป็นแหล่งสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน สร้างความพอเพียงได้อย่างแท้จริง

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ
มีจำนวนทั้งสิ้น 942 โครงการ (กันยายน 2558)

- โครงการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ
- โครงการพัฒนาด้านการเกษตร
- โครงการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม
- โครงการพัฒนาด้านส่งเสริมอาชีพ
- โครงการพัฒนาด้านคมนาคม/สื่อสาร
- โครงการพัฒนาด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา
- โครงการพัฒนาด้านแบบบูรณาการ/อื่นๆ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เลขที่ 2012 ซอยอรุณอมรินทร์ 36 ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 10700
โทรศัพท์ 0 2447 8500 โทรสาร 0 2447 8562
www.rdpb.go.th

พระราชินี ผู้ทรงงานเคียงคู่พระราชา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มิติ สิ่งแวดล้อม

“...ถ้าเราตัดป่ามากๆ ข้าพเจ้าก็เกรงว่าน้ำของเรานี่ก็จะหมดไป ค่อยๆ ร่อยหรอไป ไม่สมดุลกับการเกิดของประชากรที่ต้องใช้น้ำ ป่าไม้นี้ช่วยซึมซับน้ำฝนไว้ใต้ดิน เรียกว่าทำน้ำใต้ดินแล้วค่อยๆ ระบายลงมาเป็นธารน้ำ เป็นลำคลอง เป็นแม่น้ำที่ให้เราใช้ได้เสมอมา... เราจึงควรถนอมรักษาป่าไว้ให้คงอยู่เป็นต้นน้ำลำธาร เพื่อว่าลูกหลานเราจะได้ไม่ลำบาก...”

พระราชดำรัส เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2534

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงคิดค้นวิธีการและนำกลยุทธ์การพลิกฟื้นความอุดมสมบูรณ์และสร้างระบบสมดุลแห่งธรรมชาติคืนสู่แผ่นดิน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่คำนึงถึงเหตุและผลของปัญหาและหาแนวทางแก้ไขอย่างเหมาะสม เมื่อป่าแห้ง น้ำแล้ง แก้ไขด้วยการปลูกป่าสร้างชีวิต ให้คนอยู่ร่วมกับป่า อันเป็นการรักษาป่าและเพิ่มน้ำในขณะเดียวกัน ราษฎรมีอาชีพ อาศัยป่าเป็นแหล่งทำกิน ปลูกจิตสำนึกรักในผืนป่าและทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยความรู้และคุณธรรมนำสู่มิติสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำพามาสู่ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

ภาคเหนือ เช่น โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ จำนวน 18 สถานี โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ 17 แห่ง (ทั่วประเทศ) โครงการหมู่บ้านยามชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการอนุรักษ์แหล่งพันธุกรรมไม้สักและพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎร บริเวณป่าลุ่มน้ำของ-ลุ่มน้ำปายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น

ภาคตะวันตก เช่น โครงการฟาร์มทะเลตัวอย่างตามพระราชดำริฯ จังหวัดเพชรบุรี และโครงการพระราชดำริสวนป่าหาดทรายใหญ่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น

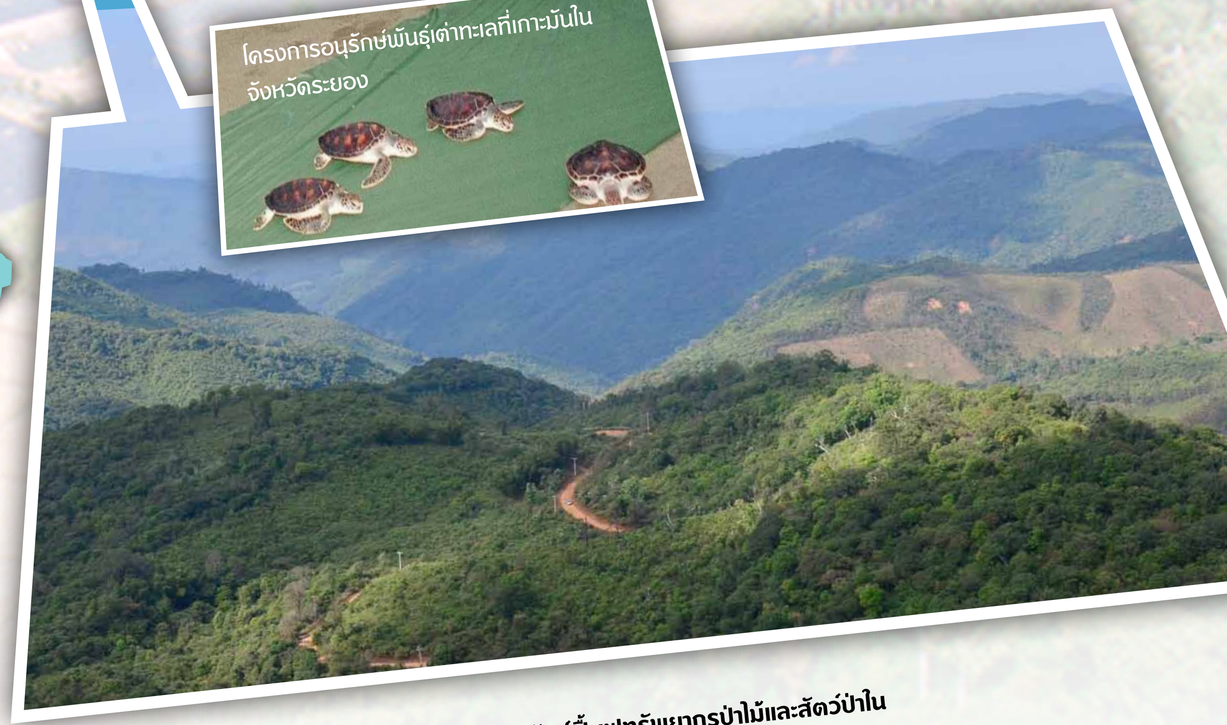

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น โครงการป่ารักน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านกำดิ้ว อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ตามพระราชดำริผานาง-ผาเกิ้ง บ้านผานาง ตำบลผาอินทร์แปลง กิ่งอำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ตามพระราชดำริบ้านทันสมัย อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม โครงการฟื้นฟูอาหารช้างป่าภูหลวงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย

ภาคใต้ เช่น โครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปัตตานีและจังหวัดนราธิวาส โครงการฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าทุ่งทะเลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดกระบี่ และโครงการพัฒนาและฟื้นฟูป่าชายเลนบ้านหัวเขา จังหวัดสงขลา เป็นต้น

ภาคตะวันออก เช่น โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด (ภาคตะวันออก) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูอาหารช้างป่าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เลขที่ 2012 ซอยอรุณอมรินทร์ 36 ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 10700
โทรศัพท์ 0 2447 8500 โทรสาร 0 2447 8562
www.rdpb.go.th

พระราชินี ผู้ทรงงานเคียงคู่พระราชา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มิติ สังคม

“...ไม่ว่าจะแห่งหนไหนใกล้หรือไกลเพียงใด ข้าพเจ้าก็ค้นพบอัญมณีล้ำค่าจากทรัพยากรของชาติ คือ ประชาชนคนไทยได้เสมอ ขอเพียงให้เขาได้รับโอกาสในชีวิต อัญมณีชาวไทยทุกเม็ดก็จะส่องแสงแวววับ...”

พระราชดำรัสพระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ
ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคลในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิตดาลัย พระราชวังดุสิต
วันที่ 11 สิงหาคม 2533

สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงตระหนักดีถึงปัญหาสุขภาพอนามัยและการศึกษาของประชาชน ทรงเรียนรู้ประชาชนจากการเสด็จพระราชดำเนินไปยังภูมิภาคต่างๆ และทรงพบว่าสุขภาพอนามัยของประชาชนยังไม่ดี ได้พระราชทานความช่วยเหลือโดยให้หน่วยแพทย์ไปตรวจรักษาช่วงที่เสด็จฯ แปรพระราชฐานไปประทับที่พระราชนิเวศน์ในภูมิภาคต่างๆ ขณะทรงงานในพื้นที่ ทรงรับราษฎรที่ยากไร้ไว้เป็นคนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ หรือส่งไปรักษายังโรงพยาบาลที่อยู่ใกล้ท้องถิ่น โดยพระราชทานค่าใช้จ่ายที่จำเป็น หากเสด็จฯ เยือนต่างประเทศจะทอดพระเนตรกิจการกาชาดของประเทศนั้นๆ เพื่อทรงนำมาปรับปรุงกิจการสภากาชาดไทย

ทรงส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษาทุกวิถีทางให้ราษฎรมีความรู้อย่างกว้างขวางไม่จำกัดรูปแบบ ซึ่งรวมไปถึงผู้ที่ไม่สามารถไปโรงเรียนได้ด้วย เช่น คนพิการ ผู้ที่มีอายุเกิน เป็นต้น โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1) การศึกษาในระบบโรงเรียน เช่น พระราชทานทุนการศึกษาแก่นักเรียน สร้างโรงเรียน พระราชทานอุปกรณ์การเรียน ทรงรับโรงเรียนไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เป็นต้น

2) การศึกษานอกโรงเรียน อาทิ ทรงสร้างศาลาร่วมใจ คือ แหล่งเรียนรู้ที่ชาวบ้านสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ทรงส่งเสริมการอาชีวศึกษา เช่น ทรงตั้งศูนย์ศิลปาชีพ ถือเป็นอาชีวศึกษาที่สำคัญของชาติ

นอกจากนี้ ทรงรับไว้ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ได้แก่ โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 1 สำหรับชาวไทยภูเขาเผ่าเย้า มีการเรียนการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ 2 ของชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ นักเรียนในพระบรมราชานุเคราะห์ ทรงรับนักเรียนขาดโอกาสทางการศึกษา พระราชทานทุนการศึกษาแก่เด็กพิการให้เข้ารับการศึกษาในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ อาทิ โรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนสอนคนหูหนวก-หูตึง โรงเรียนสอนคนปัญญาอ่อน โรงเรียนสอนคนพิการแขนขาและลำตัว รวมถึง ทรงส่งเสริมการศึกษาของพระภิกษุสามเณร และทรงรับมูลนิธิแม่ชีไทยไว้ในพระราชินูปถัมภ์ เป็นต้น

ด้วยพระเมตตาที่ได้พระราชทานไว้ ได้สร้างความสมดุลให้กับชีวิตของราษฎร ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีพให้แก่ราษฎรได้มีสุขภาพอนามัยและการศึกษาที่ดีทัดเทียมกัน เพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่แผ่นดิน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เลขที่ 2012 ซอยอรุณอมรินทร์ 36 ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 10700
โทรศัพท์ 0 2447 8500 โทรสาร 0 2447 8562
www.rdpb.go.th

พระราชินี ผู้ทรงงานเคียงคู่พระราชา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มิติเศรษฐกิจ

“...ทุกครั้งที่เมืองไทยเกิดน้ำท่วมหรือเกิดภัยพิบัติ อย่างไรก็ตามข้าพเจ้าได้ตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงนำของพระราชทานไปช่วยเหลือราษฎร มักเป็นเครื่องอุปโภคบริโภค แล้วก็รับสั่งกับข้าพเจ้าว่าการช่วยเหลือแบบนี้เป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้า ซึ่งไม่สำคัญ ช่วยเขาไม่ได้จริงๆ ไม่เพียงพอ ทรงคิดว่าทำอย่างไรจึงจะช่วยเหลือชาวบ้านเป็นระยะยาว คือ ทำให้เขามีหวังที่จะอยู่ดีกินดีขึ้น ลูกหลานได้เข้าโรงเรียน ได้เรียนหนังสือ ซึ่งในเรื่องนี้รัฐบาลได้พยายามส่งเสริมอยู่แล้ว เขาเพิ่มโรงเรียนขึ้นอย่างสม่ำเสมอ แต่ชาวนาชาวไร่บอกว่า เขาส่งให้ลูกไปเรียนหนังสือไปเข้าโรงเรียนไม่ได้เพราะต้องอาศัยลูกเป็นกำลังช่วยกันทำมาหากิน ดังนั้น จะพบเด็กที่อยู่ในวัยเรียนแล้วไม่ได้เรียนหนังสืออีกมาก ส่วนมากก็ได้จบป.4 และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงหาแหล่งน้ำ ให้การทำไร่ทำนาของเขาเป็นผลต่อประเทศชาติต่อบ้านเมือง ทรงพระดำเนินดูตามไร่ของเขาต่าง ๆ ทรงคิดว่านี่เป็นการให้กำลังใจ และที่ทรงให้ข้าพเจ้าดูแลพวกครอบครัว ก็เลยเป็นที่เกิดของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ...”

พระราชดำรัสสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ
พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา วันเสาร์ที่ 11 สิงหาคม 2534

สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทาน **“โอกาส”และ“ความรู้”** โดยพระราชทานอาชีพจากโครงการศิลปาชีพพิเศษ และโครงการฟาร์มตัวอย่าง ที่สร้างให้คนมีอาชีพที่มั่นคง โดยไม่ต้องใช้เงินในการลงทุน ทั้งยังมีพระเมตตาพระราชทานอุปกรณ์และความรู้ให้ราษฎร ได้ผลิตโดยใช้แรงงานและภูมิปัญญาท้องถิ่นนำมาเป็นผลิตภัณฑ์ออกจำหน่ายสร้างรายได้ มีการจ้างแรงงานไปทำงานในฟาร์มตัวอย่าง ได้รับการฝึกฝนเรียนรู้แล้วยังกลับไปทำได้เองที่บ้าน มีการสร้างผลิตภัณฑ์จากงานหัตถกรรมในศูนย์ศิลปาชีพ นอกจากมีรายได้เลี้ยงครอบครัวแล้วยังได้รับความรู้ติดตัวไปสร้างโอกาสและความมั่นคงในชีวิตให้แก่ตนเองและครอบครัวต่อไป สมดังพระราชดำรัส **“ขาดทุนของฉัน คือกำไรของแผ่นดิน...”** ที่มิได้ทรงคิดถึงเรื่องของกำไรหรือการขาดทุน หากแต่การที่ทำให้คนยากจนมีงานทำ มีรายได้ไปเลี้ยงครอบครัวได้ก็จะมีความสุข ความสงบ ประเทศชาติมีความมั่นคงด้วยน้ำพระราชหฤทัยและสายพระเนตรอันยาวไกล จนทำให้วันนี้โครงการทั้งสองสร้างความมั่นคงต่อสังคมและประเทศชาติอย่างแท้จริง

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ เกิดขึ้นในปี 2540 ครั้งเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมราษฎรที่บ้านขุนแตะ ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จึงได้เริ่มโครงการฟาร์มตัวอย่างแห่งแรก เพื่อเป็นแหล่งจ้างงานให้แก่ชาวบ้านที่ยากจน นอกจากนี้ยังมีการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมให้เป็นแหล่งผลิตอาหารให้แก่ชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง อีกทั้งยังเป็นแหล่งจ้างแรงงานชาวบ้านที่ยากจนทำให้มีรายได้ไปเลี้ยงครอบครัว และยังสามารถนำความรู้กลับไปใช้ในที่ดินของตนเองได้ รวมถึงยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่กระจายรายได้ให้แก่ชุมชนอีกทางหนึ่ง ปัจจุบันโครงการฟาร์มตัวอย่างขยายผลไปแล้ว 17 แห่ง กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ

มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ เป็นที่รวมของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์โครงการศิลปาชีพ เน้นการพัฒนาอาชีพที่ช่วยเสริมรายได้ให้ครอบครัวอีกทางหนึ่ง โดยเน้นงานฝีมือพื้นบ้านหรือหัตถกรรมในครัวเรือนที่ใช้วัสดุท้องถิ่น นอกจากจะทรงส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวบ้านผลิตผลงานแล้ว ยังทรงรับซื้อผลงานหรือผลิตภัณฑ์เหล่านั้นไว้ด้วย และทรงหาตลาดทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศรองรับ โดยการจัดแสดงตัวอย่างผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพในงานต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศ เช่น งานศิลป์แผ่นดิน งานสืบสานสมบัติศิลป์ งานรังสรรค์ปั้นแต่ง และงานศิลปาชีพในต่างประเทศ เช่น ในสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งช่วยให้ผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพฝีมือชาวบ้านในโครงการศิลปาชีพแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เลขที่ 2012 ซอยอรุณอมรินทร์ 36 ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 10700
โทรศัพท์ 0 2447 8500 โทรสาร 0 2447 8562
www.rdpb.go.th

พระราชินี ผู้ทรงงานเคียงคู่พระราชา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มิติวัฒนธรรม

“...ข้าพเจ้านั้นภูมิใจเสมอมาว่า คนไทยมีสายเลือดของช่างฝีมืออยู่ทุกคน ไม่ว่าจะเป็นชาวไร่ ชาวนา หรืออาชีพใด อยู่สารทิศใดคนไทยมีความละเอียดอ่อน และไวต่อการรับศิลปะทุกชนิด ขอเพียงแต่ให้เขาได้โอกาสฝึกฝน เขาก็จะแสดงความสามารถออกมาให้เห็นได้...”

พระราชดำรัส เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2532
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีสายพระเนตรที่ยาวไกลในการสร้างรากฐานของประชาชนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น อันเป็นการส่งเสริมอาชีพและความมั่นคงให้แก่พสกนิกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ส่งผลให้เกิดความมั่นคงทางวัฒนธรรมของไทยให้คงอยู่ต่อไป และสืบต่อจนปัจจุบัน ก่อให้เกิดภูมิคุ้มกันให้ราษฎรได้มีอาชีพที่มั่นคง และมีความอบอุ่นในครอบครัว ไม่ต้องทิ้งถิ่นฐานไปประกอบอาชีพที่อื่นอีกด้วย

ศิลปาชีพ เป็นงานสำคัญที่เกิดขึ้นเมื่อสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงงานช่วยเหลือประชาชนในชนบทอย่างใกล้ชิด ด้วยความละเอียดและประณีตของพระองค์ ได้ทรงสังเกตเห็นว่า หัตถกรรมพื้นบ้านที่มีอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ นั้น ล้วนแต่มีคุณค่าและมีความงดงามซ่อนอยู่อันเป็นเอกลักษณ์ประจำในแต่ละท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า เครื่องจักสาน เครื่องปั้นดินเผา ที่ชาวบ้านทำขึ้นใช้เองในการดำรงชีวิต ด้วยสายพระเนตรที่กว้างไกล จึงทรงเห็นว่า ถ้าได้มีการส่งเสริมและพัฒนางานด้านศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านอย่างจริงจังแล้ว จะเกิดประโยชน์ถึงสองทาง คือ **ประการแรก** เป็นการช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวบ้าน และ**ประการที่สอง คือ เป็นการอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านโบราณ** อันเป็นสมบัติล้ำค่าของชาติไทยให้คงอยู่ต่อไป

ด้วยเหตุนี้เอง สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงทรงก่อตั้ง**มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ** ขึ้นเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2519 เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ยากไร้ในชนบท โดยการส่งเสริมอาชีพเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ปัจจุบัน มูลนิธิฯ มีศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพกระจายอยู่ทั่วประเทศกว่า 300 แห่ง ทุกแห่งล้วนประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ได้โอบอุ้มช่วยเหลือชาวนาชาวไร่ให้มีชีวิตที่ดีขึ้น สามารถส่งลูกหลานได้เรียนหนังสือและครอบครัวมีชีวิตที่ดีเป็นการขยายโอกาสและเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่ราษฎร ด้วยผลิตภัณฑ์อันวิจิตรบรรจงที่ยังคงสืบสานวัฒนธรรมอันเป็นสมบัติล้ำค่าของประเทศชาติตลอดไป

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ สืบสานและ**อนุรักษ์ศิลปะการแสดงโขน** เพื่อให้ศิลปะนี้ดำรงคงอยู่ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญงานหัตถศิลป์แขนงต่างๆ จัดสร้างเครื่องแต่งกายโขนขึ้นใหม่ โดยทรงให้ยึดถือรูปแบบเครื่องแต่งกายโขนแบบโบราณ แต่มีความคงทนและสวยงามยิ่งขึ้น ซึ่ง “โขนพระราชทาน” นี้ ได้จัดแสดงครั้งแรกในปี 2550 ในชุด “พรหมมาศ” และได้เปิดการแสดงเป็นระยะๆ ในเวลาต่อมาจนถึงปัจจุบันในชุดต่างๆ เช่น ชุดนางลอย ชุดศึกมัยราพณ์ ชุดจองถนน ชุดโมกขศักดิ์ และชุดศึกอินทรชิต ตอนนาคบาศ เป็นต้น

ในปี 2555 กระทรวงวัฒนธรรม ได้ทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา **“อัคราภิรักษ์ศิลปิน”** แด่สมเด็จพระเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งมีความหมายว่า **“ศิลปินยิ่งใหญ่ผู้ปกปักรักษางานศิลปะ”**

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
อาคารสำนักงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เลขที่ 2012 ซอยอรุณอมรินทร์ 36 ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 10700
โทรศัพท์ 0 2447 8500 โทรสาร 0 2447 8562
www.rdpb.go.th